Μνήμη των Αγίων Πατέρων της Ζ’ Οικουμενικής Συνόδου (Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Μεταλληνός, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών (+2019))

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 15 Οκτωβρίου, 2021

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

1. Την μνήμη των Αγίων Πατέρων της Ζ’ Οικουμενικής Συνόδου (787) εορτάζει σήμερα η Εκκλησία μας. Μία αίρεση προκάλεσε και την σύνοδο αυτή,**η αίρεση της Εικονομαχίας**. Πέρα από το αναμφισβήτητο χριστολογικό περιεχόμενό της είχε η Εικονομαχία και σαφή εκκλησιολογικό χαρακτήρα. Ήταν μια απροκάλυπτη επίθεση της Πολιτείας, που δεν ενεργούσε πια ως «*διάκονος Θεού εις το αγαθόν*» (Ρωμ. ιγ’ 3), εναντίον της Εκκλησίας. Οι δύο διακονίες του Γένους, η «*Ιερωσύνη*» και η «*Βασιλεία*», η ιερατική και η πολιτειακή διακονία, βρίσκονται αντιμέτωπες. Εγείρεται η επιδίωξη της Πολιτείας να υποτάξει την Εκκλησία, σε μια πρωτοφανή έκρηξη πολιτειοκρατίας. Η αίρεση ήταν το πνευματικό υπόβαθρο του προβλήματος.

Αίρεση, λοιπόν, κυρίως η Εικονομαχία, όπως τόσες άλλες, που συγκλόνισαν την Εκκλησία μας στη διαιώνια πορεία της. Πώς όμως συνέβη τούτο; Πώς δηλαδή απείλησε η αίρεση την Εκκλησία και πώς εξουδετερώθηκε ο κίνδυνος αυτός; Αυτό θα επιχειρήσουμε να αναπτύξουμε στη συνέχεια.

2. **Ό,τι είναι αναγκαίο για την σωτηρία μας μας το εφανέρωσε ο Θεός** «*πολυμερώς και πολυτρόπως*», καθ’ όλη την εξέλιξη του σχεδίου της Θείας Οικονομίας, από τους χρόνους της Π. Διαθήκης, κυρίως όμως στο πρόσωπο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Ο Θεάνθρωπος Κύριός μας έγινε «*υπογραμμός, ίνα τοις ίχνεσιν αυτού επακολουθήσωμεν*» (Α’ Πέτρ. β’ 21). Γιατί **μας απεκάλυψε εκείνο που αυτός ήταν (την οδό, την αλήθεια και τη ζωή) και έζησε εκείνο, που εδίδαξε**. **Δεν μας εξήγησε δηλαδή μόνο τί είναι αλήθεια, αλλά μας εφανέρωσε την ίδια την Αλήθεια, το Πρόσωπό του δηλαδή που είναι η μόνη και γι’ αυτό αιώνια αλήθεια. Απάλλαξε τον άνθρωπο από την αγωνιώδη προσπάθεια να βρει την αλήθεια. Γιατί βλέποντας τον Χριστό και το έργο του, έχει ενώπιόν του την Αλήθεια και δεν του μένει παρά ν’ ακολουθήσει τον Χριστό, για να είναι και αυτός «*εν τη αληθείαι*»** (Β’ Ιωάν. 3). **Όποιος ζει μέσα στην Εκκλησία του Χριστού δεν φοβάται να πλανηθεί** ,

γιατί η Εκκλησία ως το σώμα του Χριστού είναι «*στύλος και εδραίωμα της Αληθείας*» (Α’ Τιμ. γ’ 15).

Αλλ’ ο Χριστός δεν είναι μόνο η κηρύττουσα και αποκαλύπτουσα, αλλά και η κηρυττομένη Αλήθεια. Στο πρόσωπό του συγκεκριμενοποιείται το κήρυγμα της Αληθείας. Για αυτό και οι Απόστολοί του τον Χριστό εκήρυξαν (πρβλ. Α’ Κορ. α’ 23 κ.ά.). Δεν ανέπτυξαν κήρυγμα φιλοσοφικό, αόριστο, νεφελώδες. Τι έλεγε ο Παύλος στους Κορινθίους; «*Ου γαρ έκρινα του ειδέναι τι εν υμίν, ει μη Ιησούν Χριστόν και τούτον εσταυρωμένον*» (Α’ Κορ. β’ 2). **Τον Χριστό παρέλαβε η Εκκλησία, από τον Χριστό ιδρύθηκε και αυτόν εκήρυξε**. Γιατί το έργο του Χριστού συνέχισαν στον κόσμο και οι απόστολοι και οι πρώτοι χριστιανοί.**Για να είναι όμως το έργο τους έργο Χριστού, έπρεπε και αυτοί να κηρύττουν ό,τι και ο Χριστός εκήρυξε, και να ζουν όπως ο Χριστός έζησε. Αν έλειπε αυτή η συνέχεια και συνέπεια, δεν θα ήταν οι χριστιανοί μέλη του σώματος του Χριστού, της Εκκλησίας, αλλά ξένο σώμα**.

3. Το έργο του Χριστού επολέμησε απ’ αρχής ο Σατανάς. Γιατί είδε να καταλύεται, να συντρίβεται η βασιλεία του. Ο Χριστός ήλθε να «λύση τα έργα του διαβόλου». Να συντρίψει το κράτος και την δυναστεία του και να χαρίσει την ελευθερία της ιδικής του βασιλείας. Γι’ αυτό ο Σατανάς, που θεωρεί τον εαυτό του άρχοντα και εξουσιαστή του κόσμου (πρβλ. Ματθ. δ’ 9), εκήρυξε ανοικτό πόλεμο ενάντια στη βασιλεία του Χριστού. Ως όργανά του -στρατιώτες του- χρησιμοποίησε τους άρχοντες του Ισραήλ και τους Ρωμαίους, την πολιτική εξουσία του κόσμου. Στόχος του ήταν στην αρχή το ίδιο το Πρόσωπο του Χριστού μας. Όταν όμως είδε να εξουδετερώνεται η επίθεσή του με την αναστάσιμη νίκη του Κυρίου και να γλυστρά το θύμα μέσα από τα χέρια του, εστράφηκε εναντίον του σώματος του Χριστού, της Εκκλησίας. Αν δεν συνέτριψε τον ίδιο τον Χριστό, να συντρίψει τη συνέχεια του Χριστού, την Εκκλησία. Όπλα του και πάλι οι διωγμοί. Σηκώνει διωγμούς εκ μέρους των Εβραίων και κατόπιν εκ μέρους των Ρωμαίων. Η Εκκλησία, ως συνέχεια του έργου του Χριστού, έρχεται σ’ αντίθεση και προς την ιουδαϊκή θρησκοληψία και τον εβραϊκό εθνικισμό, και προς την ειδωλολατρία και την ψευδοφιλοσοφία (π.χ. τον γνωστικισμό). Γιατί αυτή εκήρυττε την σώζουσα αλήθεια, την αληθινή μονοθεΐα και την αληθινή σοφία.

Παρ’ όλο τον πόλεμο εναντίον της κατόρθωσε **η Εκκλησία** με την αποστολική σύνοδο (49 μ.Χ.) να μην υποδουλωθεί στον ιουδαϊκό εθνικισμό, γιατί**αποστολή της δεν είναι να εξυπηρετήσει σχέδια εθνικιστικά, δηλαδή εθνοφυλετικά**. Με την ενότητα της πίστεώς της μπόρεσε πάλι να κρατήσει την ψευδοφιλοσοφία έξω από τους κόλπους της. Έτσι, παρ’ όλους τους διωγμούς η Εκκλησία αντί να μειώνεται, αυξάνει και συνεχίζει την ενότητα πίστεως και ζωής των Αγίων Αποστόλων. Αναγκάζει μάλιστα η Εκκλησία, ως σώμα Χριστού, τους Ιουδαίους να σταματήσουν τον ανοικτό πόλεμο εναντίον της, τους ειδωλολάτρες να την παραδεχθούν και να ζητήσουν την συμμαχία της, τους φιλοσόφους να γίνουν χριστιανοί και το κράτος να

την αναγνωρίσει. Τα αίματα των μαρτύρων της έγραψαν τον θρίαμβό της.

4. Ο Σατανάς όμως ανασυντάσσεται. Ό,τι δεν πέτυχε με τους διωγμούς, από έξω, θα επιδιώξει να το επιτύχει τώρα από μέσα, με το νέο φοβερό του όπλο, την **αίρεση**. Πρώτα επίστευε πως θα νικήσει, αν εξοντώσει τον Χριστό και τους μαθητές του. Τώρα, μετά την αποτυχία του, επιτίθεται εναντίον της αληθείας του Χριστού. Και να πώς. Ο Χριστός μας έδωσε μια πίστη, μια διδασκαλία και**ένα νέο τρόπο ζωής, που σώζουν**. Ο Σατανάς προσπαθεί να καταστρέψει την ενότητα αυτή, να διαστρεβλώσει την θεία Αποκάλυψη. Αυτό το σκοπό έχει η αίρεση. Δεν είναι μια άλλη θρησκεία, που γίνεται εύκολα αντιληπτή. Είναι καταστροφή της πίστεως, ύπουλη και παραπλανητική. Γιατί εμφανίζεται ως η αλήθεια και ως διόρθωση της πλάνης. Η αίρεση άρα δεν προσβάλλει τα σώματα, αλλά την ψυχή και γι' αυτό απειλεί την καρδιά της Εκκλησίας. Αν επικρατούσε, θα επέφερε αλλοίωση της ουσίας του Χριστιανισμού, γιατί μια ποικιλία στην πίστη, όπως δυστυχώς την επιδιώκει και σήμερα ο αθεμελίωτος Οικουμενισμός, θα σήμαινε καταστροφή της πίστεως, η οποία τότε μόνο είναι εκκλησιαστική Πίστις, όταν συνοδεύεται από την **ενότητα**.

Το σπουδαιότερο όμως. Μια Εκκλησία, στην οποία επιβάλλεται η αίρεση και η πλάνη, είναι ξένη προς εκείνη, που ο Χριστός μας «απέκτησε με το αίμα του» (Πράξ. κ' 28). Δεν είναι άλλο παρά «κόσμος», μακρά από τον Χριστό και την χάρη του.

Από το θανάσιμο αυτό κίνδυνο της αιρέσεως έσωσαν την Εκκλησία, με την χάρη και το φωτισμό του Χριστού μας οι Άγιοι Πατέρες . Ως γνήσια της Εκκλησίας τέκνα έγιναν πνευματικοί πατέρες και καθοδηγηταί των τέκνων της. Συνελθόντες σε συνόδους, εχώρισαν με τη μάχαιρα του Πνεύματος το νόθο από το γνήσιο, την αλήθεια από την πλάνη, τον θάνατο από τη σωτηρία. Με τους συνοδικούς όρους και τους ιερούς κανόνες των μας παρέδωσαν το συγκεκριμένο της αλήθειας του Χριστού, την Ορθοδοξία. Έτσι έθεσαν τα πνευματικά οροθέσια, που **χωρίζουν καθαρά και αποτελεσματικά την θεία αποκάλυψη από την αίρεση**. Επειδή δε σε κάθε εποχή δεν παύει ο Θεός να αναδεικνύει Αγίους Πατέρες, γι' αυτό, ως μέλη της Εκκλησίας, μένουμε πάντα με την βεβαιότητα, ότι **ακολουθώντας το δρόμο των Αγίων Πατέρων μας, μένουμε μέσα στην αλήθεια του Χριστού μας και γινόμασθε μέτοχοι της σωτηρίας Του** . Αδελφοί μου! Τρεις φορές μέσα στο εκκλησιαστικό έτος τιμά η Εκκλησία μας Αγίους Πατέρες (της Α', της Δ' και της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου). Τρεις φορές μέσα σ' ένα χρόνο ζούμε «Κυριακή των Αγίων Πατέρων». Δεν είναι συμπτωματικό φυσικά, γιατί τίποτε δεν είναι τυχαίο και συμπτωματικό στη ζωή της Εκκλησίας. Με τον τριπλό εορτασμό τονίζει η Εκκλησία την μεγάλη προσφορά των Αγίων Πατέρων στην εδραίωση της πίστεώς μας πάνω στο ανυπέρβλητο μυστήριο της Αγίας Τριάδος. Προβάλλοντας δε την πρώτη, την τέταρτη και την έβδομη Οικουμ. Σύνοδο, την αρχή, το μέσο και το τέλος των μέχρι τώρα (αναγνωρισμένων) Οικουμενικών Συνόδων, αγκαλιάζει όλους τους Αγίους εκείνους, που προσέφεραν τη ζωή και την ύπαρξή τους, για να μπορούμε

εμείς, να ζούμε μέσα στην ελευθερία των τέκνων του Θεού. Αν τιμάμε, λοιπόν -και δίκαια- όσους μας χαρίζουν την εθνική μας ελευθερία, πόσο ευγνώμονες πρέπει να είμασθε σ' αυτούς που μας έσωσαν από τη χειρότερη δουλεία που υπάρχει, την αίρεση. Δεν υπάρχει όμως μεγαλύτερη ένδειξη ευγνωμοσύνης από το να μιμηθούμε τον αγώνα τους και να γίνουμε και μεις με τη χάρη του Χριστού, πατέρες της Εκκλησίας, όπως εκείνοι. Αυτό όμως προϋποθέτει, ότι είμασθε πρώτα πιστά τέκνα της.

[Πρωτοπρ. Γεωργίου Μ. Μεταλληνού, «Ευαγγελικά και αποστολικά μηνύματα» (Απάνθισμα κηρυγμάτων από την «Φωνή Κυρίου» των ετών 1980 και 1983), εκδόσεις «Ορθόδοξος Κυψέλη»]

(Πηγή ψηφ. κειμένου: pemptousia.gr*)*